

KONFERENCE

22. november 2011 i Vartov, København

LOAC, Learning Outcome of Amateur Culture

Første præsentation:

Kritiske perspektiver

Hans Jørgen Vodsgaard

LOAC's målsætning

Generelt

- **At fremme et læringsperspektiv på amatørkultur**
Jf. EU's Memorandum om livslang læring, 2000

Hvorfor er amatørkultur vigtig – fordi du lærer noget

Specifikt

- **At fremme et humanistisk læringsperspektiv, hvor dannelse er et nøgleord**

Hvorfor er kunstbaseret læring vigtig – fordi du lærer noget med et højt dannelses-udbytte

Betydninger af humanisme og dannelse

Humanisme:

- Menneske er et mål i sig selv (og ikke et middel)
- Mennesket må selv fastsætte mål for eget og fælles liv

Humanismens kerneværdi er **frihed**

- Personlig autonomi (menneskerettigheder)
- Folkets suverænitet (demokratiske rettigheder)

I humanistisk pædagogik er *dannelse* et grundbegreb

Bildung dialektik: at danne sig frit efter et forbillede

- Selv-refleksion og social refleksion er forbundet
- Frihed for det fælles bedste
- Høj grad af kommunikativ fornuft

Ledetråd: Afgørende kvalitet ved kunstbaseret læring er dannelse

Æstetisk fornuft og dannelse

4

De tre fornuftsformer

- Den kognitive, moralske og æstetiske fornuft
- At søge det sande, det gode og det skønne

Den æstetiske fornuft

Oldgræske "aisthesis" - den konkrete, sanselige erkendelsesform til forskel fra den abstrakte logiske erkendelsesform

Baumgarten, 1750

- Opdeling i logisk og æstetisk fornuft (møder verden med følelserne forrest)
- De to former for erkendelse supplerer hinanden

Kant, 1790

Fuld erkendelse opstår i interaktion mellem

- At anskue - sanseindtryk giver fylde og indhold
- At begribe - begreber giver orden og form til oplevelserne

Uden anskuelsesmateriale bliver begribelsen "sanseløs"

Schiller, 1794

- Æstetisk dannelse udvikler anskuelse og følelsesmæssigt indhold
- Stadig bevægelse mellem konkret anskuelse og almenbegreber
- Æstetisk fornuft den mest frie af fornuftsformerne

Kunst baseret læring og dannelse

Den frie kunst

har høj grad af dannelses-potentiale / kommunikativ fornuft

- Dialog mellem kunstværket og egen livshistorie
- En stilisering af livserfaringer (stemte og intense livstolkninger)
- Flerhed af formsprog - udvikler ens tolkningsregister
- Giver erfaringer med frihed til at tolke og gestalte virkelighed
- Frit rum til at udtrykke mening og mål

Dannelsespotentialer udgør tværgående **kvalitetskriterium for kunstarterne**

- I professionel kunst henviser til resultatets påvirkning af den modtagende
- I amatørkultur henviser til processens påvirkning af den udøvende

Problem formulering

Ledespørgsmål

- Hvad er amatørkulturens kerneydelse / raison d'être

De aktives begrundelser

- Egenværdi - mål i sig selv
- Amatørens frihed og glæde
- Personlig udvikling, ligeværdigt fællesskab, tillid og kammeratskab

De officielle politiske og administrative grunde

- Middel til at løse systemproblemer
 - Social inklusion, empowerment, integration
 - Styrket folkesundhed
 - Oplevelsesøkonomi, branding, events, kreativ arbejdskraft, kulturindustri

Humanistisk diskurs - med fokus på kerneydelsen (et mål)

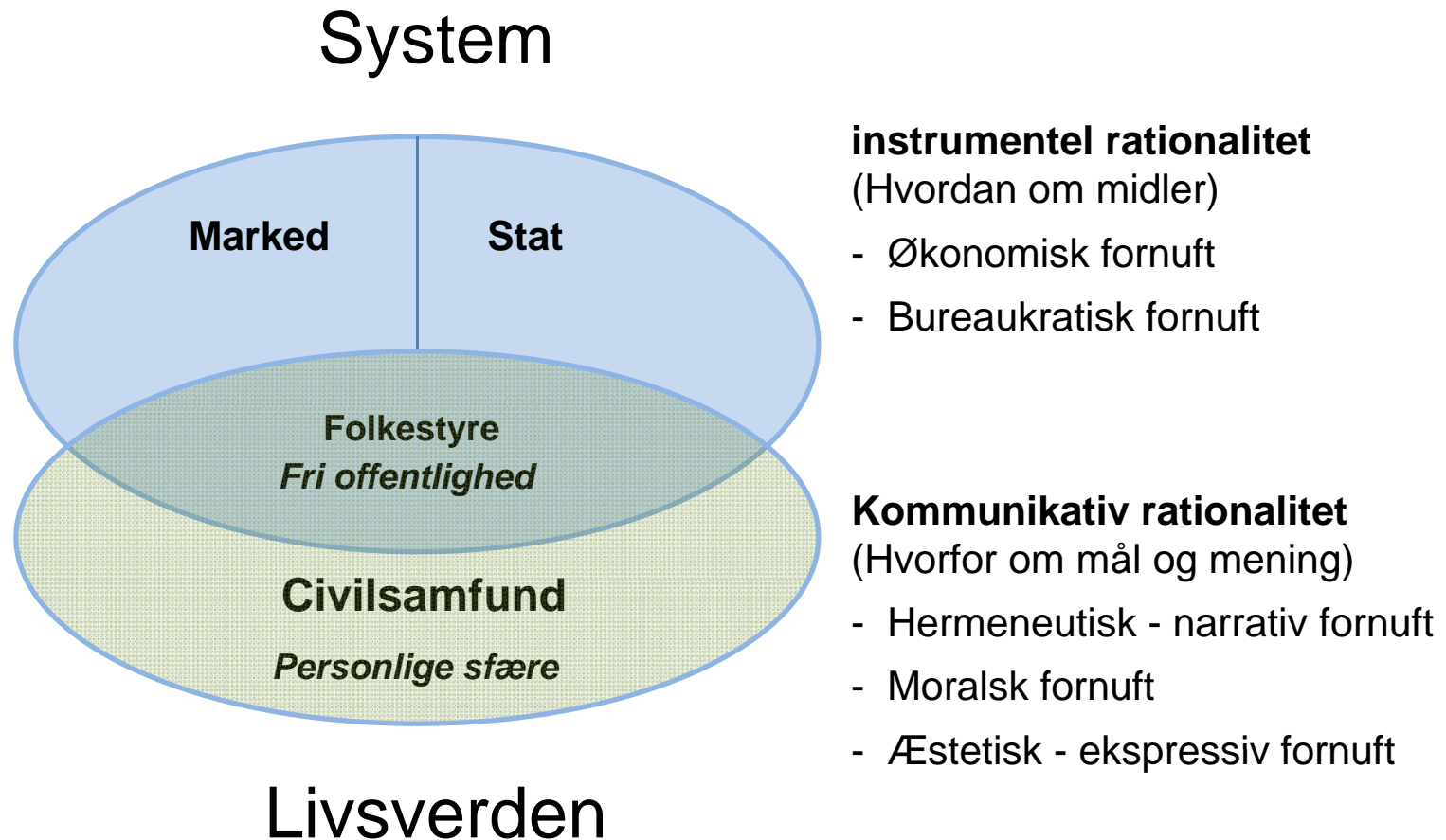
kontra

Instrumentel diskurs - med fokus på periferiydelser (et middel)

Habermas

– differentiering af samfund og fornuft

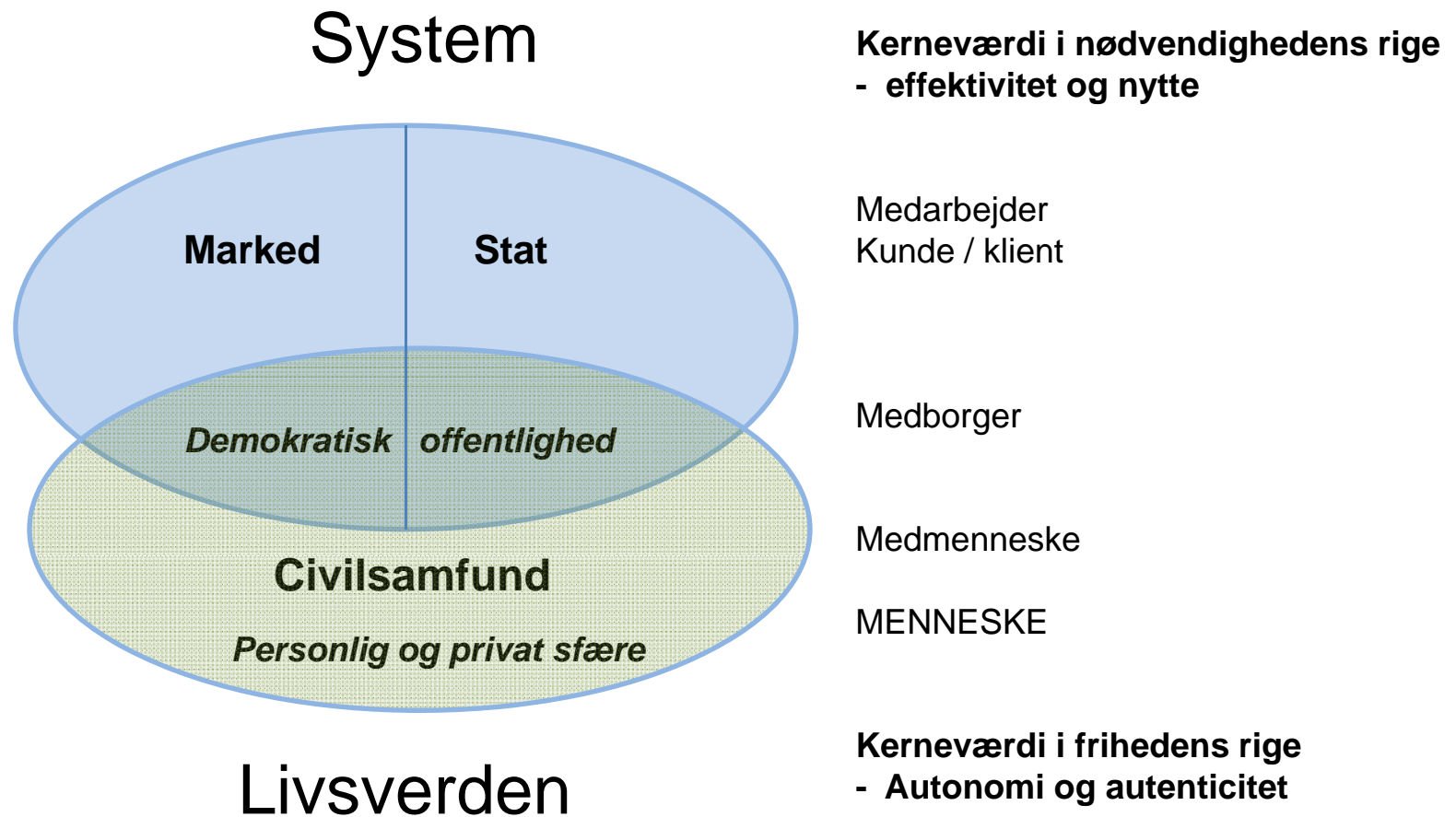
Grundtvig:

At kende forskellen mellem solskin og lyn

Max Weber:

Fornuftens jernbur

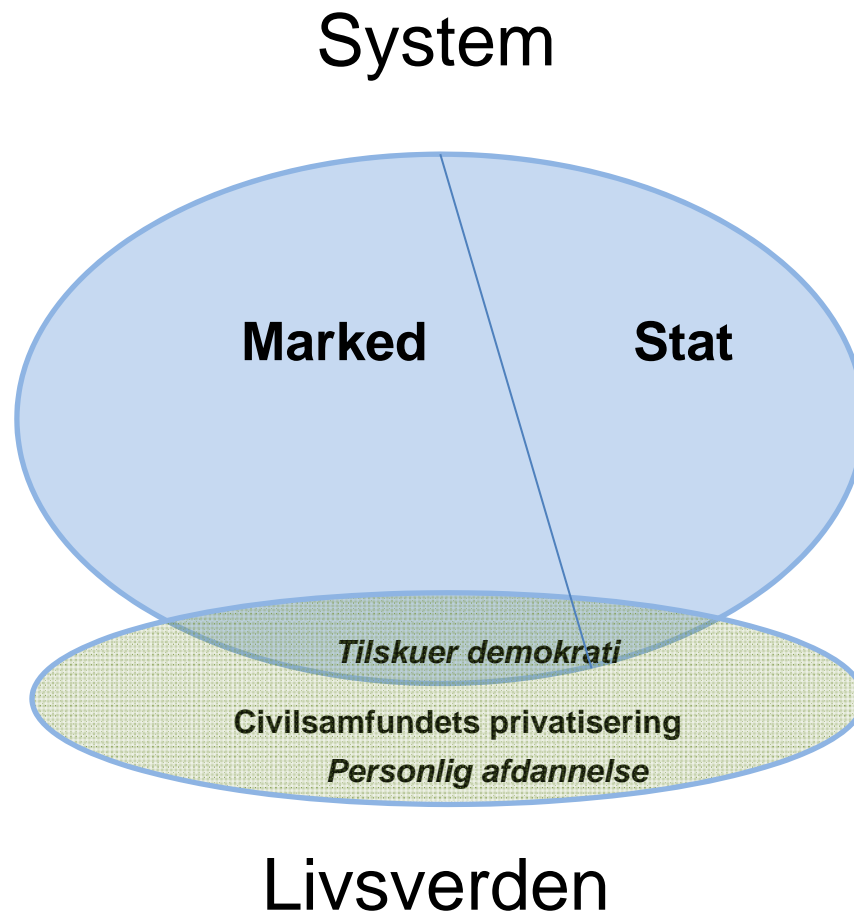
Differentiering af livsroller og læring

Grundtvig:
At finde sangen bag ploven

Kant:
*To ting fyldet sindet med forundring:
Stjernehimlen over mig og moralloven i mig*

Habermas – Systemet koloniserer livsverdenen

En gammel strid mellem de to kulturer har fået nyt liv

Det nyliberale system

Konkurrencestaten

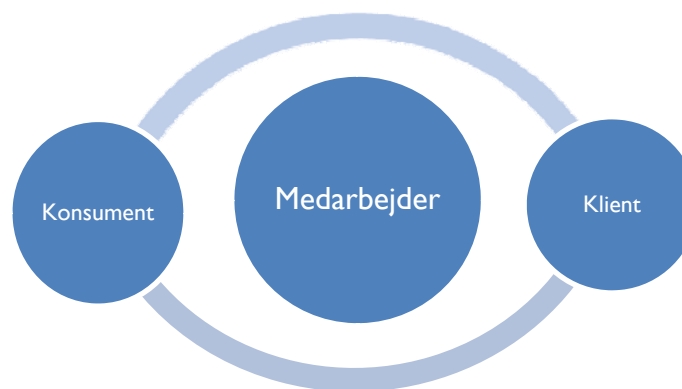
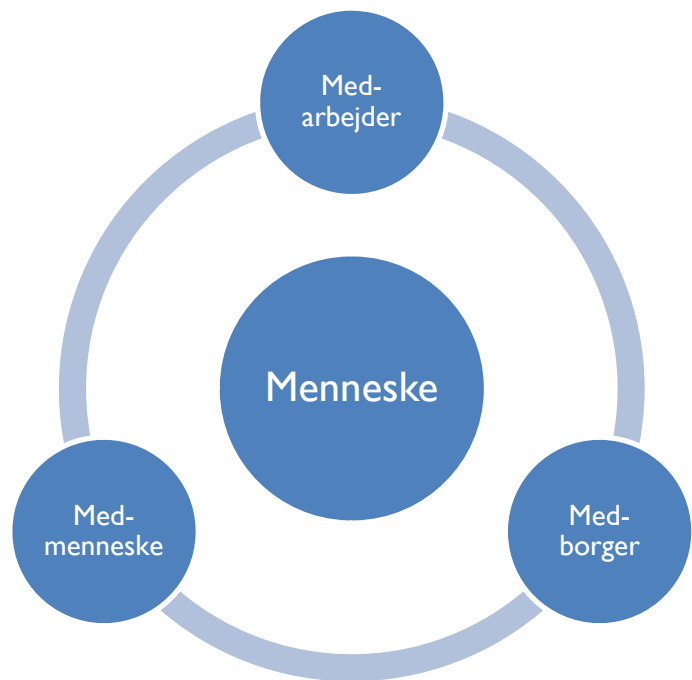
- Markedsgørelse
- New public management
- Instrumentalisering

Den koloniserede livsverden

- Fra public service til infotainment
- Fra tanke til faktura
- Fra dannelse til kompetencer
- Fra oplysning til omskoling
- Fra kunst til oplevelsesøkonomi

Modern man – neoliberal man

Vores værdigrundlag

FN's Menneskerettighedserklæring

Vedttaget 1948 af De forenede Nationers Generalforsamling

Artikel 1:

”Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabets ånd .”

Artikel 22

Enhver har (..) krav på de økonomiske, sociale og **kulturelle rettigheder, der er uundværlige for hans værdighed og hans personligheds frie udvikling**

Artikel 26

(..) Undervisningen skal tage **sigte på den menneskelige personligheds fulde udvikling** og på at styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende friheder

Artikel 27

Enhver har ret til frit at deltage i samfundets kulturelle liv, til kunstnydelse (..)

Den amerikanske Uafhængighedserklæring, 1776

Den franske menneskerettighedserklæring, 1789

Den europæiske Menneskerettighedskonvention, 1950

Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder, 2000

I. Paradigme-strid / om livslang læring

Forhistorie 1 og 2

John Dewey. Demokrati og uddannelse, 1916

Eduard Lindman: *Meaning of Adult Education*, 1926

Basil Yeaxlee: *Lifelong Education*, 1929

UNESCO introducerede "livslang læring" i 70erne

- Adgang til viden og kultur som en menneskeret
- Læring for menneskelig og demokratisk udvikling
- et humanistisk paradigme

OECD overtog "livslang læring" i 80erne

- Beskæftigelsesegnethed i nye globale vidensøkonomi
- Læring som en investering i "human capital"
- Et økonomisk-instrumentelt paradigme

Edgar Fauré: *Learning to be*, 1972

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development

Lifelong Learning on EU's agenda

OECDs forståelse blev den nye meta-fortælling i 90erne

EU Commission: White Paper, 1993

Growth, Competitiveness and Employment. Challenges and Pathways to the 21th Century.

EU Commission: White paper, 1996

Teaching and Learning. Towards the Learning Society

Council: Luxemburg declaration, 1997

The European employment strategy included the definition of lifelong learning,

Council: Lisbon strategy, March 2000

European Union shall become the most competitive and dynamic knowledge-based society in the world.

EU Commission,

Memorandum on Lifelong Learning, Nov 2000

Communication: Making a European area for lifelong learning, Nov 2001

The Parliament and the Council, December 2006

The European reference framework on key competences for lifelong learning,

Modsatninger i EUs mål for livslang læring

Memorandum, 2000

- Beskæftigelsesegnethed contra aktivt medborgerskab

Meddelelse, 2001

- Beskæftigelsesegnethed contra
aktivt medborgerskab
social inklusion
kulturel sammenhængskraft
personlig realisering

Modsatte mål

- Instrumentelle mål for en effektiv systemverden
- Humanistiske og demokratiske mål for en rig livsverden

Paradigme-skifte i Norden og Danmark

Den nordiske udvikling

- Fra folkeoplysning til voksenlæring
- Folkeoplysningens nedbrud

Den danske udvikling

- Nyttiggørelse af ikke-formel og uformel læring
- Danske redegørelser i 90erne om "kvalitet i uddannelserne"
- Fra dannelse til kompetencer

Regeringens globaliseringsrapport om uddannelse og forskning, 2006

350 initiativer fordelt på 14 hovedområder

Det 13. område har titlen "Alle skal uddanne sig hele livet"

Folkeoplysningen, foreningslivet og civilsamfundet nævnes ikke

2. Paradigme-strid /om kunst, kultur og fritid

Den nordiske kulturmodel / velfærdsstaten

Humanistisk kulturpolitik – demokratisering af kulturen

(60erne, Bomholt, Sølvhøj og Koch)

- Fokus på kunstens indre værdier
- Personlig dannelse og demokratisk fællesskab
- Armslængde-princippet (støtte men ikke styre)

Folkelig kulturpolitik - kulturelt demokrati

(70erne, Helveg Petersen, Matthiasen, Lind)

- Øget deltagerorientering og mere amatørkultur
- Mere lokalt forankret
- Øget orientering mod civilsamfundet

PS: Verdens bedste fritidslov i 1968

Paradigme-skifte for KULTUREN

instrumentelle kulturmodeller / konkurrencestaten

- Fokus på kunstens ydre værdier – kunst skal kunne betale sig
- Kunst og kultur som midler

En kulturpolitik med socialpolitiske mål (slut 90erne, Lundgaard og Gerner)

Tony Blairs tredje vej – det civile samfund som statens tjener

En kulturpolitik med erhvervspolitiske mål (00erne, Mikkelsen)

Kreativtetsreserve, oplevelsesøkonomi, borgmesterkultur, pavarottisering *)

En kulturpolitik med værdipolitiske mål (00erne, Mikkelsen)

Danske kanons – Gud, konge og fædreland

*) EU's Lissabon Strategi, 2000:

Kultur som en katalysator for vækst og jobskabelse - Kreativitet og innovation de nye buzzwords

Danske redegørelser:

Danmarks kreative potentiale, 2000

Danmark i kultur- og oplevelsesøkonomien – 5 nye skridt, 2003,

Kommunal kulturpolitik

A. Pavarottisering, eventkultur, borgmesterkultur,

- for at gøre kommunen attraktiv for nye virksomheder og ny arbejdskraft

B. Kulturturisme og oplevelsesøkonomi, city-branding

- for at tiltrække turister og få øget omsætning for handelsstandsforeningen

”Pixi for kommunalpolitikere: Kultur og fritid”.

”Lav koblede strategier, hvor kulturen og fritiden er med til at realisere politiske mål på andre områder”

”Kulturens og fritidens egenværdi må vige for vigtige samfundsopgaver, såsom erhvervsudvikling, sundhed, integration, etc.”

3. Paradigme-strid / om civilsamfundet

Det “klassiske” foreningsdanmark

Civilsamfundet som base for

- Individuel frihed og autonomi
- Det frie foreningsliv
- Den frie offentlige debat

Hovedmål

- At sikre en stærk selvstændig læringskapacitet i civilsamfundets fora
- At sikre rum for personlig og demokratisk dannelse
- At sikre omfattende kommunikativ fornuft (i livsverdenen)

Midler

- Frie folkeoplysning
- Frivillige foreninger
- Den frie kunst , amatørkultur og frivillige kulturelle foreninger

Paradigme-skifte for civilsamfundet

Nyliberalisme og New Public Management

- Instrumentalisering / nyttiggørelse af de frie ressourcer
- Markedsgørelse og statsliggørelse
- Fra armslængde til styring

Civilsamfundets privatisering

- Politisk kontrol – kontraktstyring, projektmidler, evalueringskultur
- Udlicitering og privatisering af velfærdsydelser - foreningslivet byder ind
- Fra samarbejde med frivillige foreninger til rekruttering af frivillige
- Kun de økonomisk nyttige dele af foreningslivet skal støttes

Resultater

- Civilsamfundets læringskapacitet og kritiske fora smuldrer
 - Tendenser for NGO området (den selvstændige kritik bliver tavs)
 - Tendenser for folkeoplysningen (underleverandør)
 - Tendenser for amatørkulturen (event kultur - tilskuere)

Opsamling på problemformulering

Amatørkulturens raison d'être / eksistensberettigelse

- Varetager en kommunikativ og æstetisk læring med høj grad af personlig og demokratisk dannelse

Kerneydelser er

- At sikre rum for personlig realisering og frie fællesskaber
- At fremme en selvstændig læringskapacitet i civilsamfundet
- At styrke den kommunikative fornuft i livsverdenen

Kulturpolitiske perspektiver

- Fastholde referencen til grundlæggende moderne europæiske idealer og værdier om det gode samfund
- Profiler et humanistisk læringsyn (læring i kontekst)
- Dokumentér den vigtige personlige og demokratiske læring
- Profilér kerneydelserne - også i forhold til den professionelle kunst og kultur

Tidsånden kan være mere åben for en kritisk humanistisk dagsorden

